

Unitárius Közlöny

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENCZ EGYLET.

SZERKESZTI

Dr. BOROS GYÖRGY.

TARTALOM:

A szerkesztő asztaláról.		Az Ámérikába élő magyarok. —
Átellenben (költemény). — Jékey	□	Kiss Sándor.
Aladár.	□	A mit minden unitáriusnak tudni
Az E. K. Tanácsból. — V.	□	kell.
November (költemény). — Jékey	□	Becsüld meg a föld mivelőjét!
Aladár.	□	Egyleti élet és munkásság.
Az özvegy köszönete. — Özv. Mu-	□	Egyházi és iskolai mozgalmak.
rányi Farkas Sándorné.	□	

Kérjük az előfizetések
megújítását, a tagdíjak
beküldését. Az Unitá-
rius Közlöny és a Nők
Világa egész évre 2 ko-
rona 40 fill. A D. F. E.
tagjainak csak 2 kor.

Rend- és illemszabályok átdolgozta Tarcsafalvi Albert 50. pld. ára 1 kor. Az Arany szabályok társa ez a kis füzet. A melyik ifjú megtanúlja és megtartja, annak nem lesz bántódása az életben, mert tudni fogja, hogy viselje magát valahol csak megjelenik. Nagy szüksége van rá mindenkinek. A vallás és erkölcs tanítói fogadják szívesen és igyekezzenek megszerezni, mert a konfirmációra készítéskor s a nyári tanítás alatt is jó hasznát veszik. Egyszerre csak 50 példányt küldünk. Az 1 kor előre fizetendő.

Ino **Vallás, hit és szabadság.** A genfi konferencia könyve, 300 oldal, tartalmaz 25 értekezést a legjelesebb külföldi íróktól. Ára lapunknál rendelve 2 kor. Postán küldve 20 fillérrel több.

Ino **Jeleseink
élete és
jelleme** ≡

egy hat a kedélyre, mint a tiszta napsugár a feshő bimbóra s az érő gyümölcsre. Annak kitarja még rejtve levő szépségeit, ennek összegyűjti ízét, színét. Mind-azok, akik kicsinyből nagyra szeretnének nőni, azok is, akik fáradt lelköknek pihenő pontokat keresnek az élet csúcsein, forduljanak az életrajzok gyűjteményes könyvéhez. Unitáriusoknak könnyen áttekinthető, kedves olvasmány gyanánt kínálkozik csekély **1 koronáért**. *Jeleseink élete és jelleme*, melynek tartalma: *A kolozsvári régi kollegium* (képpel). *János Zsigmond* (képpel) írta Kövály László. *Dávid Ferencz* (képpel) írta dr. Boros György. *Szentábrahám Mihály* írta Vári Albert. *Lázár István* írta Kövály László, *Dániel Elek* írta id. Dániel Gábor. *Petrichevich Horváth Ferencz* írta Benczédi Gergely. *Koncz János* írta Ürmösi Kálmán. *Aranyosrákosi Székely Sándor* írta Borbély György. *Körmössy János* írta Gyöngyösi István, *Böloni Farkas Sándor* írta Pap Mózes. *Augustinovics Pál*. *Kriza János* írta Rédiger Géza. *Mikó Lőrincz* írta Kelemen Albert. *Kaáli Nagy Elek*, *Berde Mózsza*, *Brassai Sámuel* írta Pálfi Márton. *Ferencz József* írta Boros György. *Az új kollegium* írta Pákei Lajos. *Pákei Lajos* írta B. Gy. *Az unitárius kollegium diszlobogója* írta Fangh Erzsébet.

Az „Unitárius Közlöny“ szerkesztőjénél megrendelhető.

XXI. 3. / 1908

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

Kiadja:
A DÁVID FERENCZ-EGYLET.

Szerkeszti:
Dr. BOROS GYÖRGY.

Előfizetési ára: 2 k. 40 fillér. Egy szám ára:
24 fillér. Egyleti tagok, 5 évi kötelezettség-
gel, egy évre 2 koronát fizetnek.

Minden pénz Gálfi Lőrincz egyl. pénztár-
nokhoz küldendő Kolozsvárra. — Hirdetések
jutányos árban fölvetetnek. — Kéziratokat
nem adunk vissza.

A szerkesztő asztaláról.

Az erdélyi református egyháznak új püspöke van. Kenessey Béla, a theológia igazgatója az összes szavazók (141) akaratából immár püspöke ötszáznál több egyházközségnek, ugyanannyi papnak s minden más hívének. Jól iskolázott elme, tiszta gondolkozás, erős hit juttatta e magas helyre. A leendő papok iskolájából a meglett papok életvilágába lépik. Az eszmék magaslátaról a mindennapi élet sokféle vesződsége közé. Egyháza tudta miért tüntette ki oly nagyon egyakarattal. Ő tisztában van azzal, hogy mire vállalkozik. Székfoglaló beszédében egyházának munkát, az egyházhoz nem tartozóknak békességet, türelmet és szeretetet ígér. Hisszük, hogy a modern ember, a kivált férfi és a hívő tudós szép összhangban lesz benne. Üdvözljük magas állásában, s bizunk benne, hogy a hegytővénei nem fog korlátot állíttatni, hogy mások ne mehessenek föl és ne láthassanak a mennyország titkaiba.

*

Az idő forgó kerekén vörös vonalakkal szembeötlővé teszik rendszeren az utolsó küllőt, de bizonyosan nem azért, hogy a munkás örvendjen az első közeledtének, hanem azért, hogy siessen, mert a munka kezébe szakad, bevégezetlen marad. Az emberek már az ősi időkben nagy dolgot csináltak az ó-év estvéjén. Sirtak és jajgattak s félelmökben imádkoztak. A mi korunk úgy segít a dolgon, hogy a nagy fordulónál örömmünetet rendez. A szerkesztő asztalára olyan lap került a napokban, amely nem engedi, hogy többé elfelejtse mily régen kezdődött az ő multja. Tanítványai kitalálták, hogy már 25 éve vezeti őket az önmívelés családi körében, s ezt nyilvánosságosan tudtára adták s ifju és üde képeik csoportjával figyelmeztetik, hogy ilyen volt

a múlt. Minthogy azonban ez azt is kifejezi, hogy olyan a jelen ifjúsága, amely hálájával kedveskedik: köszönettel fogadjuk s ráadásul úgy biztatjuk, mint a tiszt a katonáját: csak előre édes fiam!

*

Nem az a baj, hogy kevés pénze van az embernek, hanem az, hogy a mikor pénze van, nem tud jól bánni vele. A magyar virtus azt hozza magával, hogy egyet jót mulassunk, vagy hogy jól kiöltözzünk. Csak utolsó esetben s akkor sem mindenkinek jut eszébe, hogy vegyen egy jó könyvet. A Vallás, Hit és Szabadság című könyvvel már egy teljes éve foglalkozom, úgy mondom, ahogy van: annyi lelki örömet, oly sok jó gondolatot, akkora nagy tanulságokat szereztem belőle, hogy lehetetlen szóval kifejeznem. Sajnálom mindenik embertársamat, aki nem élvezte az olvasásnak ezt az örömét. Aki ilyen könyvre költi a pénzét tőkét gyűjt magának.

*

Egy unitárius asszonytól levél érkezett a szerkesztőhöz, A Dávid Ferenc Egyletnek arra a felhívására válaszol, a melyet az idegenben élő unitáriusokhoz küldöttünk szét. Azért foglalkozunk ezzel a levéllel, mert nagyon élénken tanúsítja, milyen helyzetbe juthatnak a mi hiveink. Egyetlen unitárius az egész nagy helységben (Piski). Férje református, mivel ur ember, aki megtudja becsülni neje vallását. A lakosság többnyire katolikus, református és oláh. »A vidékről jönnek be falusi emberek és egész magyar kinézésűek, de nem tudnak magyarul, vagy nem is akarnak beszélni, pedig törzsökös reformátusnak mondja magát.« Nagyon lelkes unitárius, akit nem lehet féltetni, de hányan vannak ilyenek? Hála Istennek, amint látjuk, sokan, de csak azok, akik a szülői háznál jó vallásos nevelésben részesültek.

*

Egyszer valaki azt mondotta volt, hogy oly sokszor beszélünk a pálinka ellen, hogy csak azért is megszokják az emberek. Ez eszünkbe juttatja az anyák szerepét. Annyiszor figyelmeztetik gyermekeiket, hogy »vigyázz, ne nyulj a tüzhöz!«, »ne járj a késsel«, hogy maguk is megunják, de az igazi kura mégis csak az lesz, ha egy párszor elvágják a kezöket, vagy némelykor megégetik magukat s a házat is. Kell e nagyobb égés a gazdának annál, hogy eladósodik a korcsmárosnak s oda vész a jármás marhája, vagy a búzatermő földje?!

*

Olvasom, hogy a róm. kath. egyház vezető férfiai kiadták a jelszót, hogy egyesülni és szövetkezni kell, mert máskülömben elnyomják őket. A szövetkezésnek mi barátjai vagyunk, de ez a

panaszos hang a mi fülünkre furcsán hat. Ha meg nem sértenénk valakit, azt mondanók, hogy az Aesopus farkassa jut eszünkbe. Tőlünk, elenyésző kisebbségtől még az sem lehetne feltűnő, ha a mostani lelkes és általunk is tisztelt püspök régi tervét látnók megindítva: Erdély katolikussá tételét.

*

Belőlünk nem a félelem, hanem a hazafiság szól. Ha az országban a vallásháboru is kitör, akkor a Luegerek és Supilók terve bizonyosan megvalósul, mert a vallásháborunak mindig politikai vereség a vége.

Átellenben . . .

<i>Átellenben muzsikálnak, Heje-hujás Lakodalmi táncot járnak, Táncot járnak . . .</i>	<i>Vagy egészen gyászba vonnám, Vagy azt a szép Leánylelket visszaadnám, Visszadnám . . .</i>
<i>Szomszédban meg egy szép [lánynak Tört virágnak, Koporsóján sirdogálnak, Sirdogálnak . . .</i>	<i>Azt a csalárd völegényt meg, Legsúlyosabb Ostorommal kergetném meg, Kergetném meg . . .</i>
<i>Hát ott fönny a magasságban, Holdsugaras Mennyei szép ragyogás van, Ragyogás van . . .</i>	<i>Hanem hát te bölcs vagy Uram Te parancsolsz S ide lenn most minden ugy [van, Minden ugy van . . .</i>
<i>Hejh, ha én ott parancsolnék, Az a fénylő Mennyország most nem volna [kék, Nem volna kék . . .</i>	<i>Csakhogy aztán, ha már ugy [van, Akard azt is Hogy én ebbe megnyugodjam, Megnyugodjam . . .</i>

Jékey Aladár.

Az E. K. Tanácsból.

-- Február hó 12-én tartott ülés. --

Br. Petrichevich Horváth Kálmán főgondnok mint világi elnök, megható szavakkal emlékezve meg arról a mély gyászról, mely szeretett főpásztorunkra borult, elvesztvén január hó 19-én egyik kedves fiát, Ferencz Gyula m. kir. erdőmester, egyházi tanácsos, afiát. Az E. K. Tanács részvétét jegyzőkönyvileg kifejezte és külön írásban is kifejezni határozta a gyászba borult püspöki családnak.

Az elnökileg elintézett ügyekről előterjesztett titkári jelentésből fölemlítjük, hogy a vallás- és közokt. miniszter jan. 8-tól febr. 12-ig Miklós György székelyszentmihályi, Nagy Ferenc és Máthé Juliska enlaki, Pálffy Sámuel dévaványai, Péter József tordátfalvi, Lőrinczi Lenke ravai tanítók, illetve tanítónők részére tanítói fizetésük kiegészítésére az 1907. évi XXVII. t.-c. értelmében kiutalta a megfelelő államsegélyt.

Ádám Albert kereszturkőri felügyelő gondnok halála fájdalmas érzéssel vétetett tudomásul s az E. K. Tanács jegyzőkönyvében kifejezve részvétét, felhívta az egyházkört, hogy e haláleset folytán megüresedett felügyelő gondnoki széket legközelebbi közgyűlésén szabályszerűen töltsse be. A bözödi egyházközségnek, erdővagyon felügyeleti tekintetből, engedély adott a tulajdonát tevő erdőből 100 darab tölgyfa levágására. A gazdasági bizottság megalakulása, mely szerint helyettes elnöknek Molnár Sándor, jegyzőnek Gyöngyössy Béla választott meg, tudomásul vétetett s a jegyzői tiszteletdíj kiutaltatott. Máthé Mózes bányabükki gazdasági kezelő évi járandósága, tekintettel hosszas és lelkiismeretes működésére, megjavítottatott. Wekerle Sándor miniszterelnök ur leirata, melyben értesíti egyházunkat, hogy a király ő felsége, egészségének helyreállta alkalmából E. Főtanácsunk által előterjesztetett feliratért legmagasabb köszönetét nyilvánította, tisztelettel vétetett tudomásul és az E. Főtanács elé terjesztetik. A sárdi Fodor István-féle birtok megvásárlásától, tekintettel a túl magas árra, az E. K. T. elállt. A kollegiumi régi és felhajthatatlanná vált tandíjhátralékokat a rendes számadásból kivenni és csak nyilvántartásban vezetni határozatott. A londoni magyar kiállításon kollegiumunk részvétele kimondatott. A kolleg. igazgatóság jelentése a latin nyelv tanításának eredményesebbé tétele érdekében tartott tanári értekezletről, méltányló elismeréssel vétetett tudomásul és a jelentés tájékoztatásul megküldtetett a kereszturi és tordai gimn. igazgatóságainknak is. Radich-Olle Károlynak javító-vizsgára állása engedélyeztetett. Pálfi Márton és Hidegh Mihály főgimn. tanárok

rangsorozása ügyében a vallás- és közokt. miniszter felhívására véleményes javaslat adatott. Radich Vendel temesvári levéltárnoknak a kereszturi Jakab Elek-féle könyvtár használhatása iránt benyújtott folyamodására kimondatott, hogy a könyvtárnak csak kézírásos katalógusa van és a könyvtár unikumai csakis a helyszínen használhatók, egyéb könyvek azonban a temesvári könyvtár kérésére és felelősségére kiadhatók. A papnevelő intézet 1907/8. tanévi tantervének módosítása helybenhagyatott. A papnövendékek segélyezésére lelkészeinktől begyűlt és rendelkezésre álló 90 kor. László Balázs papn. konv. díjának fedezésére segélyképen kiadatott. A III-ad és IV-ed éves jeles előmenetelt tanúsító papnövendék egyetemi díjának közpénztárunkból fedezése elhatároztatott, annak kimondásával, hogy e jótéteménnyel szemben az illető növendékektől az egyetemen is vizsga tevését elvárja az E. K. Tanács. Egyházunk tőkepénzeinek a kolozsvári egyes pénzüintézetekben miként és mekkora összegig való elhelyezése meghatároztatott. A kollegium, kereszturi és tordai gimnáziumban előfordult ösztöndíjügyek elintéztettek. Márkos Albert, dr. Barabás Abel, Kovács Kálmán, Gálfalvi Sámuel, Nagy Lajos, Szentmártoni Kálmán tanároknak az országos tanári nyugdíjintézetbe fölvételük iránti okmányolt folyamodásaik fölterjesztettek a miniszteriumba. Az egyházi Névtár újból kinyomatván, annak az illető egyházi hivatalok, tisztviselők részére díjtalan szétküldése határoztatott. Főgimnáziumunkban a svéd tornaszás meghonosítása folytán szükségessé vált tornaszerek beszerzésének költsége kiutaltatott. Barabás Károly kórházi felügyelő évi tiszteletdíja, tekintettel hosszas és lelkiismeretes szolgálataira, az eddigi 72 kor. helyett 120 koronában állapítottat meg és utaltatott ki. Czákó József konferens tartozása felhajthatatlanság okán az E. Főtanácsnak törlésre ajánltatik. A magyarsárosi egyházközségnek XV-ik századból való régi kelyhe eladására nem adatott engedély. A jobbágyfalvi egyházközségnek a Balogh Zsigmond-féle hagyaték ügyében a hagyományozó özvegyével kötött egyezsége jóváhagyatott.

Az 1907. évre vonatkozó különböző számadások jóváhagyatnak és elfogadásra az E. Főtanács elé terjesztetnek. Megemlítjük az egyes számadásoknál, hogy a Berde Mózsá-alapok évi leltári vagyonszaporulata 15.570 K 28 fillér, az Augusztinovich-alapoké 1609 K 13 fillér, Koncz János-alapoké 207 K 07 fillér, kolleg. konviktusi alapoké 6727 K 90 fillér, keblbi tanári nyugdíjalapé 9706 K 01 fillér, tanári özvegy-árvai alapé 1186 K 15 fillér, a kórházalagnál 1071 K 39 fillér apadás mutatkozik, mely abban találja magyarázatát, hogy az alap tulajdonát tevő házak az elmúlt évben vízvezeték és csatornázással láttattak el. V.

November.

Hideg, rideg őszi tájon
Szomorun az avert járom.
Se gyümölcs, se lomb a fákon...
Egészen az én világom.

Szürke madár hallgatagon
Keresgél a holt ugaron.
Se dala, se aratása...
Egészen a magam mássa.

Mendegélek az útszélen,
Harangszó a messzeségben.
Iderezdül elhalóba'...
Az is mintha nekem szólna.

Nekem szólna, engem hívna
Közel itt egy puszta sírba.
Árnyvilágból, árnyvilágba.
... Megyek is már nemsokára

Jékey Aladár.

Az özvegy köszönete.

Murányi Farkas Sándor özvegye rendkívül hálásan fogadta a férje halála fölött megnyilatkozó részvétet. Ezt írja:

Igazán szeretett ő, mint ahogy az ő nemes lelke és melegen érző szíve szeretni tudott, hisz mindig mondta, ha akármilyen előfordult, ami mást bántott volna, engem nem bánt, én a szeretet embere vagyok és nem a gyűlölségé. Leírnám végórát, de nincs annyi lelki erőm, búcsuzkodása tőlem s kis fiától végtelen fájdalmas volt. Azt hittem, a szívem hasad meg, oly nehéz volt a tőlünk való megválása. Az az elgyengült test vett annyi erőt, hogy felkelt s kért: Ilonám, ne hagyj meghalni, hogy szeret minket, mi lesz velünk, ha már ő nem lesz. Áldja meg az Isten, s áldja meg az én drágám imádott vallásának minden hitsorsosát, kik oly igaz részvéttel igyekeztek az én nagy bánatomat enyhíteni. Oly szépen beszélt Józán esperes, oly megható volt a nyílt sír felett, annak az Erdély bércecs honából feljött derék papnövendéknek elmondott szép beszéde s koszorületétele, mintha csak ünnepelték s nem temették volna. Annyi szeretet mindenfelől, hogy magam is, idegen felekezeti, szívvel-lélekkel csüngök az igaz szeretet és türelem vallásán.

Ujból megköszönve az én drágám iránti kegyeletet maradtam

Özv. Murányi Farkas Sándorné.

Az Ámérikában élő magyarok.

Meadville, 1908 jan. 8.

Az Ámérikai Unitárius Társulat (25 Beacon Str. Boston, Mass) azzal bizott meg, hogy a karácsonyi szünetben az itteni magyarokat meglátogassam. Így utaztam be Ámérika pár legnagyobb és pár kisebb helyét, ahol a magyarok többen vannak. Pittsburgban, Martinsferryben, Columbusban, Chicagóban, Indiana Harborban és Allianceben találkoztam és élveztem magyar testvéreim vendégszeretét. Istentiszteletet tartottunk e helyeken. Istentiszteletek után pár cent összegyűlt, amelyből most az Unitárius Közlöny néhány számát megrendelem. Az *Unitárius Közlöny* ez év folyamán 20–25 darabban minden hónapban *át fog jönni a tengeren*, hogy nekünk hirt hozzon hazulról s tőlünk is átmeny néha egy pár sor, hogy hirt vigyen haza. Hogy én tudtam-e valami olyant mondani nektek, testvéreim, a melyből okulhattatok, amelynek hatása alatt egy parányival is jobbak lettetek volna, annak megítélése nem reám tartozik. Én megvallom, hogy lelkemben sok nemes kincscsel gazdagodva tértem vissza tőletek Meadvillebe. Én örvendek, hogy bár csak két napja, hogy visszaérkeztem utamról, máris két levelet kaptam, amelyekben barátaim aziránt kérdezősködnek, hogy szerencsésen hazaérkezhettem-e?

Talán lesz alkalmam vagy az Unitárius Közlöny hasábjain, vagy másuton olyan dolgokat elmondani, amelyeknek hasznát vehetitek itt, ahol a magyar ember olyan elhagyott, olyan árva. Most az utamról való jelentések készítésével vagyok elfoglalva. Abban fogom leírni utamban szerzett tapasztalataimat. Testvéreim! Nagy veszedelemben van honfitársainknak egy igen nagy része. Micsoda értelmi, vallásos, erkölci és általában társadalmi élet van azokon a helyeken, ahol a magyarok százai s néha ezrei élnek *egyetlen iskola, templom, olvasókör nélkül?! Korcsma minden szögleten, ahonnan honfitársainknak duhaj éneklése hallszik már a távolból. Ezek az emberek saját maguk éneklük a gyászéneket erkölci életük sírja fölött.*

Néhol van már magyar templom. Az emberek egy része oda megy maga megerősítésére, hogy a körülötte lévő kísértéseket inkább legyőzhesse. Oda megy s ott eszébe jut a csendes kis falu harangjának kongása, a gyülekezet énekének dallama. Megjelennek emlékezetében angyalai, neje, gyermekei s a külső sívárságtól mintegy megundorodva, átadja magát íensebb, isteni természetének. A templomjárás értékét, amely otthon üres szóknak látszik, itt érezzük igazán.

Azt tapasztaltam, hogy honfitársaink egy része *szocialistá-*

nak vallja magát. Ez magában véve nem volna nagy baj. Ha tudnák, hogy kik voltak és mit akartak Owen, egy Lassale és Marx és mit tesznek a modern szociális írók s tanúlnak tőlük, ez éppen dicsérendő. De — sajnos — ezek a magyarok nem öntudatos szocialisták, nem is anarchisták, hanem elveszett emberek. Hamis jelszavak után indulnak s azokkal elnémítják lelkiismeretük szavát.

Magyarjaink egyik része siet, hogy minél hamarabb *egy kis pénzt összegyűjtsön és az ó-hazába szaladjon.* Érzik a körülmények elviselhetetlen voltát s sietnek menekülni belőle. Azoknak az embereknek nagy része, akikkel én feledhetetlenül tanulságos és kedves időt töltöttem, vagy ezek közé tartoztak, vagy azok közé, akik kihozták családjukat, telket és házat vásároltak s belekezdettek már egy felsőbbrendű életbe. Ott él még szívükben a magyar barátság és vendégszeretet. Ott él a magyar önértzet is, de ez Ámérikában még kevésre mehet. Hogy jövője van-e, arról nem szólhatok, de azt tapasztaltam, hogy az ámerikai társadalom köztudatában a magyar ember valami alsóbbrendű teremtés, olyan, *aki a városok külső utcáiban levő korcsmákban, piszokban és a legalacsonyabb erkölcsökben tengeti életét.* Aki nem fordít gondot otthonára, ruházatára. Az, aki nem hisz már sem emberben, sem Istenben. A hírlapok korcsmákban történt bicskázásokról ismerik itt a magyart. Testvéreim! Ennek nem így kellene lennie.

Ezeket a szomorú dolgokat a látogatásomról irt jelentésemben mondom el. Természetesen a keserves leírások magukban vajmi keveset érnek s csak szánalomkeltésre jók. A magyar ember pedig nem szereti, hogy rajta szánakozzanak. Ezen nem fog pedig senki segíteni, ha mi magunk nem kezdünk hozzá saját magunk jobbításához. *Ha majd fölébred bennünk a magyar önértzet, akkor mások is segíteni fognak munkánkban.* Én láttam, hogy némelyekben már felébredt a vágy egy jobb élet után. Ébredszik a vágy, hogy segítsünk egymáson. Én is megkísérlem soraimmal eljutni azon körökhöz, akik úgy Ámérikában, mint otthon minket ezen szándékunk kivitelében segíthetnek.

El sem képzelitek, itt ezek az emberek mennyire érdeklődnek irántunk. Ők segítenének minket olyan intézmények alapításában, amelyekkel erkölcsi és szellemi jobbulásunkat művelhetnők. Egy »*Testvériség*« nevű egyesület felkért, hogy felolvasást tartsak tapasztalataimról. Ismerőseim első kérdése az, amint most találkozom velük, hogy mikor hallhatnak már utamról?

Testvéreim! »Mít használ valakinek, ha az egész világot megnyeri is, ha a lelkét elveszti.« Emlékeztek bizonyára e bibliai helyre, amelyet én mindenütt megismételtem. Gondolkozzunk erről a mondásról!

A világirodalmat felkutathatjátok s nem fogtok olyan olvasmányra akadni, amely mélységben, gyönyörűségben és egyszerűségben felérne az *I. Korinthusi levél XIII. részével*. Olvassuk csak: »Ha embereknek vagy angyaloknak nyelvéen szólanék, szeretet pedig nincsen én bennem, olyllyá lettem, mint a zengő érc és pengő cimbalom...« Olvassuk végig e részt s gondolkozzunk róla.

Nem a pénz, amelyért nekünk mindnyájan dolgoznunk kell, nem is a tudomány, amelyért dolgozni gyönyörűség, nem ezek változtatják meg a világ ábrázatát. Távol van tőlem, hogy egyiket is kevesebbre becsülném, mint a mi. Valamint az embernek, épp úgy a világtörténelemnek is lelke van.

Mi különbözteti meg a keresztény társadalmat a pogánytól? Mi különbözteti meg az utóbbi évtizedek közéletének képét a csak nemrégii jobbágy-rendszertől? Mi különbözteti meg a XX. század hajnalát az előzőktől? Az, hogy az emberek zsebében több pénz van? Az, hogy az emberek többet tudnak, mint valaha? Ezek nagy különbséget okoznak.

De az, ami a valódi különbséget okozza, a szeretet terjedése az emberi szivekben. Ha nem ez a fő jellemvonása a XX. század közéletének Magyarországon, akkor mi otthon csak pár számmal többet számítunk s így látszólag beléptünk a XX. századba, de lényegileg nem. Mert a nyugati művelt népek társadalmában a XX. század a valódi, tiszta kereszténység századát jelenti. Most értünk el a valódi emberi élet kezdetéhez. Most már s ezen a ponton nem én, az állat élek, aki azért dolgozik, amit megeszik, iszik és felöltözik, hanem él bennem az ember. Itt öntudatomba lép az isteni szellem. Ezen a ponton élek az emberért és emberekért. Itt ezen a ponton érünk el az önérzetes szegénységhez. Itt képesek vagyunk tünni az emberekért és közjóért. Ez a türelem és öntudatos keresztényi munka százada.

Egyik helyen egy jóbaráttal beszélgetve a közállapotokról, ő szinte szálnalmas hangon mondotta: *Itt, tiszteletes ur, a mikor egy közöttünk valami jót akar, mindjárt tiz akad, aki nem akarja*. Emiatt aztán minden jószándék kárba megy. Ez a személyeskedés a kezdetleges társadalmi élet jellemzője. Nem a szándékot nézik az emberek, hanem azt, hogy nehogy az ő saját érdeküket egy parányival is megsértsék, vagy igen gyakran azt, hogy ki teszi az ajánlatot s nem azt, hogy az tényleg hasznos-e? Közélet egyéni áldozat nélkül lehetetlen! S amikor egy ember például azért áll be egy betegsegélyző vagy bármely egyesületbe, hogy ő onnan hasznot huzzon, akkor már eltévesztette az útját. Mi azért egyesülünk, hogy adjunk s nem azért, hogy kapjunk. Mi azért kell hogy egyesüljünk, hogy segítsünk a szerencsétlenül s nem azért, hogy az egyesületből pénzezzünk.

Olyan emberekre van szükség ez egyletekbe, akik tudnak tenni önzetlenül embertársaikért és nem magukért. Az idézett bibliai részben ott van: »A szeretet nem nézi a maga hasznát«. Több szeretetre van szükségünk s kevesebb érzékenykedésre. Nagyon könnyű ezeket összezavarni s a szeretet jelszava alatt keseregni. A szeretet, amelyről én beszélek, nem szentimentalizmus, hanem egyformán fakad az agyból és szívből. Ez a szeretet nem a mindennapi életben s minden utcasarkon előforduló apró bosszúságokból táplálkozik, hanem elmegy gyakran táplálékért a nagy emberek társaságába. Ez a szeretet a legtöbb esetben egyenes arányban áll az illető egyén könyvtárának a nagyságával. Én egy évet töltöttem Angliában s három hónapot Amérikában s többfelé járok s látom és találok az embereket. De én még sem mérges, haragos tanárt, sem tanulót, sem egyáltalán az angol középosztályhoz tartozó embert nem láttam. Ezek az emberek művelik a temperamentumukat. Valami lealacsonyító, nem művelt emberhez illő, türelmetlennek, haragos s pláne mérgesnek lenni. Az ember társas lény és erre szoktatnia s művelnie kell magát.

A XX. század társadalmában a kicsinyes érzékenykedés ismeretlen. Azokat a szívfájós kesergéseket, amelyekre még ma nyomdafestéket is adnak, a XX. század társadalmának embere mosolyogva olvassa. Itt az egyén elfeledkezik magáról, elveszti önmagát, mert dolgozik a közért. Itt kevesebb a félreértés, mert az emberek *akarják* érteni egymást. A mai író tollát nem a XVI. században ismert szenvedélyes hang jellemzi, hanem a nyugodt, értelem és logikus érvelés. A tárgyilagosság és nem a személység.

Én azt gondolom, hogy ez az út vezet annak eszményi országába, amit Jézus megfestett, mint az emberiség eszményképét, ez az út vezet az Isten országába, amely sem itt, sem amott nincsen, hanem mibennünk van.

Kiss Sándor.

Jegyzet. Amérikában élő testvéreimtől szívesen várok leveleket, ha olyan dolgokban óhajt velem érintkezni bárki, amiben gondolja, hogy segítségére lehetek. Lakásom: Meadville, Pa. Theol. School.

Ne gondold, hogy te jobb vagy másoknál, inkább azon töprendj, hogyan lehetnél jobb, mint amilyen vagy. O.

A mit minden unitáriusnak tudnia kell.

(3. közlemény.)

Az egyház tisztviselői.

Az unitárius egyház kormányzási székhelye Kolozsvár. Itt laknak a főbb tisztviselők, akiknek sorrendje törvény szerint: püspök, főgondnokok, főjegyző, közügyigazgató, egyházi és püspöki titkár, pénztárnok, ellenőr, számvevők, jogtanácsos, jószágigazgató.

A püspököt rendszeren zsinaton, a jelenlevő tagok a lelkészek és felszentelt tanárok közül titkos szavazással, általános szótöbbséggel választják, élethosszig. A megválasztott püspök a hivatalos esküt azonnal leteszi és működését megkezdi. Miután felsőbb megerősítést nyer, hódolati esküt tesz.

A püspök az egyház képviselője az összes polgári hatóságok és bíróságok előtt. Hasonló joguk van a főgondnokoknak. A főrendiháznak tagja a három főhivatalnok közül a hivatalban legidősebb. Istenleg Ferencz József püspök, megelőzőleg Daniel Gábor főgondnok gyakorolta ezt a jogot.

A püspök őre az egyház vallási, erkölcsi, szellemi és anyagi érdekeinek. Az egyház ügyei vezetésében a főgondnokokkal egyetértőleg jár el. A püspöknek rendes papi állása nincsen, de bármelyik egyházközségben végezhet bármily lelkészi ténykedést. Elnöke az Egyházi Fő- és Képviselő tanácsoknak, ha a főgondnokok jelen vannak, az idősebbikkel, ha nincsenek jelen, egyedül is.

Az egyház közigazgatásának vezetője a püspök, s tőle várja az egyház az ügyek gyors és helyes intézését, a hibák és hiányok megszüntetését. A püspök joga a belső embereknek az egyházközségek jogait szabályozó törvény alapján való kirendelése vagy áthelyezése. Ezen eljárásaiért az E. Főtanácsnak felelős.

A főgondnokok őrei az egyház mindennemű érdekeinek. Elnökei a püspökkel együtt a tanácsi üléseknek. Joguk van az egyház kezelése alatti összes alapokat bármikor megvizsgálni. A főpénztár 2-ik és 3-ik kulcspéldányai a Kolozsvárt lakó főgondnoknál állanak.

A főjegyző az E. Fő- és Képviselő tanácsok tollvivője, a püspöknek akadályoztatása esetében mindenben helyettesítője. A papszentelésnél s más eskütételnél az esküt beveszi, az okleveleket kiállítja. A főpénztár kulcsai nála állanak, ha a főgondnok nem lakik Kolozsvárt.

A közügyigazgató az esperesek közül titkos szavazással választatik 5 évre. A Főtanácsokat imával megnyitja, a szabály-

rendeletek megtartása felett őrökdi. Fegyelmi ügyekben indítványozási joga van. Most e tisztet Kelemen Albert maroskőri esperes tölti be.

A titkár az E. és Főtanácsok előadója. Élethosszig választatik jogi, tanári vagy lelkészi pályára készült egyének közül. A választás pályázat alapján történik. Szolgálati ideje 40 év. Az iroda vezetője, az irattár kezelője. A tárgyakat előadói iven megírva terjeszti elő javaslattal ellátva. Gondoskodik a határozatok kiadásáról. Mint püspöki titkár a püspök rendelkezése alatt áll. A tanári nyugdíjintézet tagja. Titkár: Végh Mihály.

A pénztárnok az ellenőrrel együtt kezeli az egyház pénzvagyont és kolozsvári ingatlanait, 5 évre választatik titkos szavazással. Mostani pénztárnok Hadházy Sándor. Ellenőr Sárdi Lőrinc.

Számvevő kettő van. Öt évre titkos szavazattal választatnak. Főadatuk a pénztár számadásainak, naplójának vizsgálása. Számvevők: Csifó Salamon és Gyulai Arpád.

A jogtanácsos peres ügyekben a bíróságok és hatóságok előtt az egyház képviselője. A jogi szakismerettel és ügyvédi gyakorlattal bíró emberek közül választja 5 évre titkos szavazattal az E. Főtanács. Az egyház érdekének védelmezője, peres ügyeinek intézője. Jogtanácsos: Molnár Sándor.

Jószágigazgató az egyház összes birtokainak felelős igazgatója, felügyelője és gondozója. Gazdasági szakismerettel bíró egyének közül 6 évre választatik. A jószágigazgató az egyház ladamosi birtokán lakik. Jószágigazgató: Szentványi István.

Becsüld meg a föld mivelőjét!

Minden haladás s minden boldogulás attól az embertől függ, akinek a lába mindig az áldott anyaföldön van, aki a földet miveli és gondoskodik a maga, családjá és embertársai eledeléről. Ne szorítsd ki a helyéből ez embert, mert ahol ő pusztulni kezd, ott elpusztulnak az ország oszlopai, s mindenféle vagyon, kincs ingatag lábon áll s egyszer egy váratlan pillanatban porba omolhat az egész. Becsüld meg az anyaföldet s annak mivelőjét!

EGYLETI ÉLET ÉS MUNKÁSSÁG.

Az egylet pénztárába 1908. évi január 16-tól febr. 20-ig rendes tagsági díjat fizettek: Kanyaró Ferenc Mocsolya 907-re, Murvai Lajos Fiátfalva 908-ra, dr. Lukácsi József Kolozsvár 907—908-ra, Péterfi Albert Oklánd 904—905-re, Kiss János Medgyes 908—909-re, Puskás Lajosné Kolozsvár 905—908-ra, Fekete Benjámín Székelyudvarhely 907—908-ra, Iszlai Gábor Kakasszék 907—909-re. Ehrenwerth Ignácné Segesvár 906—908-ra, Csongvai Géza Kolozsvár 907—908-ra, dr. György János 908-ra, Szőnyi Gáborné 905—908-ra, Nagy Gyula, Nagy Gyuláné 906—907-re, Antónia János 903—907-re, Tana Sámuel Nagybecskerek, Hegedűs Mihály Prázmár, 908-ra, Bedő Imre Szászujös 907-re Mátyás Jenőné Felvinc 906—907-re, László Sándor Dombóvár, Kis Károly Polgárdi 907-re, ifj. Izsáki Antalné Dés 909-re, Berde Károlyné Kolozsvár 908-ra, Úrmösi József Brassó 907—908-ra, Sínckó Júlia Kolozsvár 907-re, dr. Boros Györgyné 907—908-ra, Csegezy Árpád 908-ra, Domján Péterné, dr. Engel Gáborné, dr. Ferencz József, Fangh Erzsébet, Farkas Vilmos, özv. Gálfi Sándorné, Gyulay Árpád, dr. Gál Zsigmond 907—908-ra, dr. Gál Kelemen 906—908-ra, dr. Gálfi Endre, Hadházy Sándor, Hidegh Mihály 908-ra, Gál Jenő 906—908-ra, özv. Haller Rezsőné 906—908-ra, Hidegh Mihályné, dr. Hintz Györgyné, Incefi Tamás 907—908-ra, dr. Hintz György 908-ra, dr. Mikó Imre 905—908-ra, Kovács Gézáné, Kántor Józsefné, Kozma Ferenc, Losonczy Albert, László Gyula, özv. Mikó Imréné 907—908-ra, dr. Lehmann Róbertné 906—908-ra, Móric Márton 908-ra, dr. Nyiredi Gézáné, Pálfi Márton, Pákei Lajos, Régeni Áron 907—908-ra, Pál István 908-ra, Schönberg Miksa 905—906-ra, Schuster Emil 907—908-ra, Szabó Mihály, Somlyai Mihály, Székely Sándor, Tarcsafalvi Albert, Tarcsafalvi Albertné, Zsakó Istvánné, özv. Comanescu Sándorné 908-ra, Végh Mihály, Lendvai Emil 907—908-ra, Weress László 906—908-ra, Hadházy György Mokcsa, Létay László, Gál Ambrus, Cspikés Manó Temesvár, Fülöp Mózes,

Barabás József, Biró Tamás Segesvár 908-ra.

Előfizetői díjat fizettek: dr. Sárdi Elemér Gyergyóremete 908-ra, Demény Endre Marosludas 907—908-ra, Szatmári Miklós Cegléd, Sándor Mózes Székelyudvarhely, özv. Sándor Istvánné Nagyenyed, dr. Ferenc Áron, Úrmösi Jenő Kolozsvár, özv. Székely Andrásné Baranya-lőcs, id. Pataki Lászlóné Magyarsáros 908-ra, Buzogány Gyula, Kis Jenő Kolozsvár 907—908-ra, Reiter Aladárné 908-ra.

A keresztköri fiókegylet pénztárába fizettek: Raffay Domokos, Raffay Domokosné Ujszékely, dr. Szolga Ferenc, Borbély Sámuel Székelykeresztur, Geréb Sándor Alsóboldogasszonyfalva, Geréb Zsigmond, Kozma Miklós Fiátfalva 908-ra, Lőrincy István, Barabás Lajos, Gombos Sámuelné Székelykeresztur 907—908-ra, Gálfalvi Sámuel 907-re, Péter Lajos 906—907-re, Pap Mózes 905—907-re, özv. Gálfalvi Sámuelné Héjjasfalva 904—905-re.

A háromszékköri fiókegylet pénztárába fizettek: Török Sándor Brassó 907-re, Faluvégi András Árkos 904—908-ra, Kádár Lajos Laborfalva 907—909-re, id. Bedő Lajos Kálnok, Vásárhelyi Ferencné Sepsiszentgyörgy, Kádár Sándor Sepsikőröspatak 907-re, Barabás Sándorné S.-Szentgyörgy 906-ra, Benkő Árpád Árkos 906—907-re, Barabás Károly 906-ra, Csiszér Béla Eresztevény 907-re, Unitárius Egyházközség Nagyajta 903—907-re, Veress György Brassó, Kisgyörgy Tamás Bölön, Szentiványi Miklós Sepsiszentgyörgy, Unitárius Egyházközség Sepsiszentkirály, ifj. Székely Elek Sepsiszentgyörgy, Gál Gézáné Bölön, özv. Göncz Mihályné, Barabás Ferenc Árkos, Took Balázs, Marosi Ferenc Sepsiszentgyörgy, Berde Ferenc Laborfalva, József Lajos, József Lajosné, özv. Útő Benjáminné, Útő András Sepsiszentgyörgy 907-re, Unit. Egyházközs. Kőkös 906-ra. Alapítói díjat fizetett Bedő Dénes Nagyenyed.

Az egylet perselyébe ajándékozott a kolozsvári Koronabank Részvénytársaság 20 K-t. Fogadja az egylet köszönetét. Kolozsvár, 1908. febr. 21-én.

Gálfi Lőrinc pénztárnok.

Levelező tagjaink üzenetei. Ezt a címet választjuk arra a célra, hogy buzgó levelezőink nyilatkozatait ismertté tegyük. *P. J.* kereskedő Gysztm. En az Un. K.-nek 1907. jan. 1-től előfizetője lettem és a DFE. tagjává ajánlkoztam. En ezen idő óta csakis jót és dicsőséget hirdetek minden ismerős és jóbarátomnak ezen egyletről. Ezután is hasonlóan fogok cselekedni, mint egyleti tag és jó hazafi. Ha netán valamivel megbíz vagy egyéb teendő elvégzésére leszek felhíva, én mindig szolgálatkész leszek a DFE. részére. — *Cs. J.* Topánfv. jb. díjok új tagot jelentett be a csendőrség köréből, hol az ilyen olvasmány kedves fogadtatásra talál. Már sok példa mutatja. — *R. V. k. a.* Nbánya. a tagdíjat küldi és a Közlönyt fölajánlja olyan hítsorsos számára, a kinek azt nincsen módjában megszerezni. — *J. Jenő* püör Sósmező. Szívemet édes öröm töltötte el, midőn az egylet által hozzám intézett levelet elolvastam. Lelki szemeim előtt felujultak a nagy idők emlékei s kétszeres buzgalommal siettem az amugy is rajongásig szeretett unitárius hitem érdekében valamit tenni. A mai naptól kezdve én is büszkén sietek a dicső lobogó alá. Segítetek tehát, hogy azt az épületet, amelynek a krisztusi szeretet a fundamentuma és amelyet hitünk dicső emlékü apostolai oly magasra emeltek, de az idők viszontagságai miatt némileg megrongálódott, a jelenben újra építsük, hogy ismét olyan szilárdan, mint egykor, régi híréhez méltóan, örök időken keresztül hirdesse az unitárius eszméket. Eddig igaz hitem érdekében semmit sem tehettem, mert mióta a szülői háztól eljöttem, talán nem is találkoztam egy hitrokonommal sem; de a lelkiismeretem nyugodt, mert azt a hitet, mit gyermekkoromban jó szülőim szívembe csepegtettek, édes hazám határszélein is, a különböző nemzetiségek között szívembe rejtve, féltett kincs gyanánt őriztem és a különböző díszes templomok között szívemben mindig az első helyet foglalta el szülőfalucskám egyszérii kicsiny temploma.

A Dávid Ferenc-Egylet levelező tagjai nagy szolgálatot tesznek az ország messze távoli vidékeim. Buzgalommal fölkeresik hitrokonainkat. Felvilágosítják a tudnivalók felől és megnyerik a DFE. tagjainak. Minthogy a tagság fejében az Unitárius Közlönyt is megkapják, azt lehetne várni, hogy ötezerre könnyen fölszaporodnak a tagok már a jelen év alatt. Ez egyenesen attól függ, hogy a Brassai figyelemzetését magáévá teszi-e mindenki, hogy szerezen még egy tagot!

A konfirmálás ideje közeledvén, az egyházközségek sziveskedjenek jó előre jelezni, ha szükségük lesz a DFE. konfirmációi emlékére. A keménykötésben csinosan kiállított kis könyvben hely van hagyva a konfirmált nevének, a konfirmáló lelkész aláírásának. A könyvben a püspök irtól s más előljáróinktól szívhez szóló oktatások és buzdító szavak bővíben vannak. A Dávid Ferenc-Egylet a könyvért csakis a kötés áraban kíván *12 fillért*, mely összeg Gálfi Lőrinc DFE. pénztárnok urhoz küldendő Kolozsvárra.

Az Ifjúsági Dávid Ferenc-Egylet működésének iránya ebben az évben fordulatot vett, mi az egyleti élet fellendülésének tanubizonyosága. Nagyobb, tágasabb teret nyitott működésének. Elhatározta, hogy ezután nyilvános üléseket is fog tartani, melyekre közéletünk kiválóbb szakembereit hívja meg, hogy előadásokat tartsanak az általános műveltség és jó erkölcs által megkövetelt tudományokból. Ily irányu első nyilvános gyűlését február 14-én tartotta az egylet, melyen dr. Tompa János városi orvos úr tartott mély tudásról és az ifjúság iránti szeretetéről tanuskodó előadást az egészségügy köréből. Hogy mekkora volt az érdeklődés e gyűlés iránt, azt bizonyítja az a tény, hogy a gyűlés terme zsúfolásig megtelt a hálás hallgatósággal, mely nagy lelkesedéssel vette tudomásul dr. Tompa ama kijelentését, hogy ugyane hó 28-án megkezdett előadását folytatni fogja.

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI MUNKÁSSÁG.

Az unitárius főgimnázium győzelmé. Nagy kitüntetés érte a kolozsvári unitárius főgimnáziumot azon versenyen, melyet az Országos Középiskolai Tanár-egyesület rendezett a jelen tanév elején. Összesen négy díj volt. A versenyt két tárgybol rendezték: *magyar és latin* nyelvből. Résztvehetett mindenki, aki a mult tanév végén jelesen tette le az érettségi vizsgálatot. Huszonnyolcan vettek részt a versenyen, akik az ország különböző iskoláiban végezték a gimnáziumot. Az országos bíráló bizottság a beadott pályaműveket megbírálván, a *latin* pályázat első díját (100 korona) *Gálji Zsigmond*nak, a *magyar* pályázat második díját *Borbély Ferenc*nek ítélte oda. Mind a ketten az unitárius gimnáziumban végezték tanulmányaikat. A négy díjból tehát, melyért az ország összes iskolái versengtek, *kettőt* az unitárius gimnáziumban végzett tanuló nyerte el. Oly eredmény ez, melyre ugy az iskola, mint az egyház büszke lehet. Az unitárius főgimnázium derekasan megállotta a próbát az ország színe előtt.

Dávid Ferenc 400-ik születésnapja 1910-ben lesz. Nagy ünnepe lesz akkor az unitárius egyháznak s mindazoknak, akik barátai a haladásnak, az őszinte szónak s a tisztult vallásnak. A Dávid Ferenc Egylet a maga módja szerint megteszi az előkészületeket. Az Unitárius E. K. Tanács a püspök ur elnöklete alatt bizottságot küldött ki javaslat készítésére. Az elnökön kívül részt vettek az érdekes tanácskozásban: Fekete Gábor, Kozma Ferenc, Gyöngyössi Béla, dr. Boros György, Csifó Salamon, dr. Gál Kelemen, Gálfi Lőrinc, Végh Mihály, Péterfi Dénes, Molnár Sándor, Nagy Lajos. A bizottság javasolni fogja, hogy 1910-ben Budapesten zsinat tartassék, a nemzetközi vallásos konferenciát hívják meg, Dávid Ferenc műveit adják ki, népszerű életrajzát, az egyház és az egyházközösségek rövid történetét megbízás utján irassák meg.

Dr. Ferenczi Géza orsz. képviselő újabb dicsőséget szerzett magának s egyházának is. Az erdélyi birtokrendezési törvényjavaslatnak volt előadója a képviselőházban s nagy tetszést aratott. Melegen üdvözljük a szép sikerért.

Három idegen ifju arcképét kaptuk Ámerikából. Kiss Sándor papjelöltünk, kí most Meadvilleben az unitárius theológián tanul egy japán és egy hindu tanuló társával. A japán törpe, zömök, elmélázó tekintetű, a hindu turbános, baszjosz, mosolygó arcu 27 év körüli férfi. Kedves látvány e csoportkép s még inkább a barátság.

Földi Dobi Antal 48-as honvédszázár tiszt, geneologia író, lapunknak kezdet óta hűséges előfizetője és jó barátja, igaz, őszinte fájdalmunkra elhunyt 82 éves korában. Igaz, mély részvétellel vagyunk a nemeslelkű kedves öreg urért. Isten nyugtassa meg munkás szívét.

Minden unitárius embernek szüksége van az unitárius jelesék életrajzára. Csinos könyvben, arcképpel és életrajzzal *egy koronéért* megszerezhető az unitárius egyház 19 legjelesebb férfja: János Zsigmond, Dávid Ferenc, Szentábrahámi Mihály, Lázár István, Kolmóci János, Augustinovic Pál, Székely Sándor, bölöni Farkas Sándor, Mikó Lőrinc, Kriza János, Nagy Elek, Daniel Elek, Brassai Sámuel, Berde Mózsza, Ferencz József életrajzai.

Egy angol unitárius pap és neje Ginever és Győri Ilona nagy szolgálatot tettek hazánknak. Derekas kötet művet adtak ki angolul, melyben Magyarország történelmi, közgazdasági és politikai ismertetését adják a legmegbízhatóbb adatok alapján

Üzenet Ámerikába. Egy kívándorolt ravai székely szomorú levele hozzánk jutott. A jövő számban ki fogjuk adni, hadd lássák, akik ithon vannak s azok is, akik a hazát elhagyták, milyen igazán nehéz sorsot juttat az idegen föld. Kiss Sándor papjelöltünk az elmúlt karácsonykor legátusa volt az Ámerikába vándorolt unitáriusoknak. Leveleiből látjuk, hogy jól esett a magyar szó az árván éldeglő, bús hontalanoknak. Lapunk számára küldött érdekes tudósítását a jelen számban közöljük. E helyen megírjuk, hogy az alább következő székely atyafiak az Unitárius Közlönynt olvasni kívánták s azért a pénzt elküldötték: Nagy Mihály, Vas Albert, Miklós Albert, Hunyadi József és

János, Finta Márton, Miklós Sándor, Szász János, Kőmives János, Béla Ferenc, Kelemen Dénes, Balogh Mózes, Zakariás János, Bartos János, Murvai János, László György, Balázi Áron, Kiss Gyula, Kerekes Mózes és fia, Balázs József, Kardos József lelkész, Zakariás János, Gál Sándor. Énekes- és imakönyvet is többet óhajtanak. Olvasák a kolozsvári magyar betűket buzgó szívvel és azzal a gondolattal, hogy itt bármikor is meleg kézszorításra számíthatnak.

Az unitárius egyház tisztí cim- és névtára, melyet Végh Mihály titkár nagy gondnal újra szerkesztett, sok érdekes dologgal foglal magában. Az egyházban van 9 esperesi állás s mindenik be van töltve. Van 19 felügyelő gondnoki állás, melyből kettő üres. Ezeken kívül a küllői körben van két tiszteletbeli gondnokság. Iskolai felügyelő gondnok van a három gimnáziumnál 6. Az egyházi főtanács tagjai: 25 tanár, 9 esperes, 19 gondnok, 35 lelkész, 149 világi tanácsos; képviselő, egyházi 14, világi 17, püspök 1, főgondnok 2, előadó 1. Összes tag jelenleg 272. Az új szervezeti szabály szerint csak 30 egyházi és 10 világi egyh. tanácsos lesz s ezeken kívül a hivatalból tagok.

Olvasóink szíveskedjenek egy levelező-lapon értesíteni az Unitárius Közlöny kiadóhivatalát, ha a lap címzésében hiba van. Lakásváltozások bejelentését kérjük.

Uj tanító. Január 30-ról keltező 45—1908. számú püspöki intézkedés alapján Patakfalvi Izsák helyettes tanító a ravai unitárius egyházközség rendes kántortanítójává kineveztetett. Sok szoronsót, sikert kívánunk ifju kántor-tanító afa működéséhez!

Az ifjúsági Apolló-kör március 2-án hangversenynyel egybekötött táncmulatságot rendez a Tornacsarnokban. Érdekes és vonzó műsorával s azonkívül az ifjúság ügyességével bizonynyal nagy közönséget fognak vonzani az estélyre.

Nyilvános köszönet. A nyáradgálfalvi egyházban özv. Zsigmond Istvánné szül. György Juliánna vallásos buzgóságának szép jeleit adta: egy halliteres nagyságu urvacsoaraosztáshoz szükséges kancsót ajándékozott 50 korona értékben, továbbá egy 100 korona értékű bársony szószék-

takarót aranyos rojttal, e felirattal: „Isten dicsőségére — özv. Zsigmond Istvánné sz. György Juliánna 1907“. Igaz keresztényi érzettel csak így cselekedhetik minden vallásos, buzgó egyén és így hiheti igazán a már 70 évet meghaladott kegyes lelkü nő, hogy „a jókedvü adakozót szereti az ő ura, Istene.“ Isten éltesse az emberi életkor legvégső idejéig, hogy nemes tettei által másokat is hasonló tettekre serkentessen. Gál Elek lelkész.

Kérelem és nyugtázás. Az orosházai unitárius leányegyházközség részére, mely egy pár száz korona pénzen kívül, semmi vagyonnal nem bír, egy háromiumot ohajtok beszerezni. Ez ohajom azonban csak úgy valósulhat meg, ha tekintettel az egyházközség szegénységére és a nemes célra: a jó szívek juttatnak nekünk — feleslegükből valamennyieskét. A kegyes adományokat e lap kiadóhivatalába kérem küldeni. Eddig a következő adományok folytak be: Szilágyi Tamás 2 kor., Szilágyiné Benes Irén 2 kor., Iszlai Gábor 6 kor., Batos Imre 2 kor., Shhwarcz D. fiai 50 fill., Baksa György 2 kor., K. Horváth Sándor 3 kor., Paulovics József, Török István, Törökne Mészáros Izabella, Jankó Irma, Sulyok Edéné. Berencsy Mariska, Sümegi Kálmán, Mitterholczér Károly, Kiss István, Abafy Irma, Pánczél György, Sin Márton 1 1.kor., Keresztes Lajosné 20 fill., Horváth Pálné 50 fillér, Navota János 50 fillér, Endrődi István 2 kor., dr. Kökény Mihály 2 kor., Roth József, Talányi János, Gerlay József, Szokolai Mihály, Horovicz Mór, Rozen István, Domoki Gyula, Beregi Lajos 1 1 kor., dr. Külley Pál 50 fillér, Csonka János, dr. Rajz Miksa, Tenner Lipót 1 1 korona, Orosházi takarékpénztár főpénztára 2 kor., dr. László Elek, Polák Kálmán, Herczeg Géza, Leszigh Kálmán 1 1 kor., Künstler Dezső 2 kor., Hacker Gyula, dr. Zinger Béla, Fischer Sándor, Pintér Márton. Márkus József, Littman Ármín, dr. Müller Jenő, Szakáll Adorján 1 1 korona. Összesen 62 korona 20 fillér. A nemes szívű adományozóknak, egyházközségünk nevében, itt e heiyen is hálás köszönetet mondok. Orosháza, 1908. jan. 10. Szilágyi Tamás s. lelkési teendőkkeli megbizott állami tanító.

Kedves, épületes és hasznos könyvek.

Kis gyermekeknek: *Jó gyermek könyve.* Képes olvasó és verses könyv. Írta: dr. Boros György, ára I. oszt. 40 és II. oszt. 50 fillér. **Tanulóknak és felnőtteknek,** az *unitárius egyház jeleseinek életrajzai* arcképeikkel; a nagy negyed rét csinos füzet ára 1 korona, 10 példány drbja 80 fillér (40 kr.) 20 példány drbja csak 60 fillér. **Nőknek:** *Szívemet hozzád emelem* imádságos könyv Ára 2 korona 40 fillértől fölfelé. *Édes otthon* a házas életnek és foglalkozásnak vonzó, tanulságos és szépséges leírása. Ára 1 kor., 10 példány drbja 80 fill. (40 kr.) **Dr. Brassai:** Nézetek a vallás eszméjéről. Ára 2 kor. *Unitárius Közlöny* egész évfolyama a Nők Világával együtt 2 kor. 40 fillér. 1902., 1903., 1904., 1905. bármelyik évről. Megrendelhetők szerkesztőségünk-nél és Lepage könyvárusnál Kolozsvárt.

Konfirmációi és más alkalmi ajándéknak a *Szívemet hozzád emelem*, (írta: dr. Boros György) női imádságos könyvet a lapok így ajánlják: *Vasárnapi Ujság:* Emelkedett tartalmú és szellemű imakönyv. Az ájtatos könyv keresztény lélekkel és mély érzéssel irányozza a hívők vallásosságát az égi megnyugvás felé s kivált a női gyöngédség érzelmi világának fohászához ad ihletett hangot. *Ellenzék:* Szívem áhitattal telve megtisztul a földi salaktól, emelkedik a mindenek urához, hol kérve, esdekelve, hol meg hálát adva, de mindig igazi bensőséggel. Egy megbecsülhetetlen kis imakönyv. *Székely-Udvarhely:* Egyszerű irányához méltóan tűnik fel a könyvből szétáradó melegség. A könyv nők számára van írva, de növendék ifjak sőt férfiak is sok erkölcsi haszonnal olvashatják az áhitat óráiban. *Székely Nemzet:* Névnapi, karácsonyi, újevi s más alkalmi ajándéknak nagyon célszerűen felhasználható. Megérti az intelligens, művelt nő, de megérti az egyszerű falusi is. *Prof. E. I. Lap:* Zamatos, kenetes, szívet melegítő. Csinos alak, szép nyomás. *Család és Iskola:* E mély vallásos érzéssel írt könyvet bármely felekezeti keretben nő tanulsággal és lelki élvezettel használhatja. Ára csinos vászonkötésben 2 kor. 40 fill. Szép bőrkötésben 6 kor. Diszes bársonykötés 10 kor. Kapható Kolozsvárt a szerzőnél, könyvárusoknál, Székelykereszturt a könyvnyomdában, Tordán Füssy könyvkereskedőnél.

Erdély legnagyobb, legrégebb és legkényelmesebb műterme.

Aki igazán jó fényképet akar, az vétesse le magát **Dunky Fivérek**nél kiknek 23 éves fennállásuk biztos garantiát nyújt arra nézve, hogy a legjobb és legpontosabb kiszolgálásban fog részesülni.

DUNKY FIVÉREK cs. és kir. udv. fényképészek

országos hírű műtermeink vannak

Kolozsvár, főműterem: Mátyás király-tér 10. Fiókműterem: Wesse-lényi Miklós-u. 3., **Miskolc** Városház-tér 20., **S.-A.-Ujhely** Főtér 9., **Dés,** Felső sétatér.

